

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m q[ua]rtu[m] declara[n]s libros Thalmudicos eq[ue] falsitati
deditos vt libros heretico[rum]

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

LIBER I. CAP. III

nihil ē aliud. q̄ iniq̄ z citra religionē. apli intentōez puertere. **Quā Aug^o.**
 vt Blossa ibide inq̄. q̄ ē bñ Augustini. Nō vult apls neqz optat
 vt hereses sint. s; qz sic futuz ē. ita d̄t. Nā vt ipe fateris. heresis est
 tota mala. clarūq; ē ex ea seq̄ mala ingētissima. q̄ sunt fidei christia/
 ne corruptio. eccl̄astice vnionis dissolutio. z certissima aīaz pdi/
 tio. dicēte aplo. sine fide ipossibile ē placere d̄o. Uñ etiā z ab exor/
 dio suo m̄ eccl̄ia p extirpatōe heresuz ad sāguinē vsq; sp̄ decertant
S. F. Blasphemia igit̄ ē aplo tribuere. q̄ ppter pbatoz mani/
 festatōem dicere voluerit. Utile ē hereses eē siue manere.
 qz multo splēdidi^o pbati sūt manifesti ex eliminatōe z extirpati/
 one heresum. q̄ ex eaz pmanētia. Quocirca z ridiculam. z om̄ino
 futile hāc apls indicasset psequentiā. Hereses eē d̄ducit z vtile ē.
 ad pbatoz manifestatōem. q̄ vtile ē hereses eē. velut isti silem p̄se/
 quētie. Castrari vtile ē ad declinandā p̄cupiscētia. igit̄ vtile ē castra/
 ri. S; h̄ auditu turpe ē. q̄ z illd̄ qd̄ p̄cipit. Nā bonū id ad qd̄ apls
 d̄t eē hereses vtilis siue opportunas. scz manifestatio pbatoz. ex
 directo siue ex integro poti^o ē heresum diuersaz extirpatiuū Cap/
 nion aut̄ ex h̄ eodē bono ad qd̄ apls ait hereses eē vtilis. pcludit li/
 bros p̄nos (aplo in h̄ d̄dicēs) pmanere debere. q̄ int^o z in cute sunt
 heresum p̄pagatiui. z cruētissima hereticis arma porrigētes. Jā vi/
 dere poteris si dissimulare nō vis Benigne. n̄ra ne illatio. quā p̄se/
 quentiā vocant. ad rē sit. an p̄ter Capnionis mentē. Hec boni p̄su/
 las Benigne z que sup̄sunt enarra.

Ad hebre. xj.

Blasphemia
in ap̄lm

Corollarū

Caplm q̄rū declarās libros Thalmudicos eaz falsitati dedis/
 tos vt libros hereticoz

GE. BENIGNVS

Eniūero mirant̄ pleriq;. cur illos libros sic indistincte hereses
 appellasti cū in eis m̄lta vera vt etiā tu asser̄ p̄tineat. ois at̄ heresis
 sit falsa. s; vim rōnis tue nō p̄pēdūt.

THEOLOGVS

Quā p̄funde vim rōis p̄ceperim^o. clare apparebit dū iferi^o col/
 lusionē hāc detexerim^o Interea Capnion ad obiecta tibi r̄ndeat.
 IOAN. REVCH. AD BE.

Plurimū interest veritatē docēdo illi misceri falsitatē. z docēdo
 falsitatē illi miscere veritatē. libri hereticoz falsa docēt. nōnulla ve/
 ra interponētes. libri Thalmud vera docēt. qz fidei n̄re mysteria p̄a/
 dunt. s; stulta z falsa q̄nq; interponūt. falsa qd̄ docent heretici. qz
 fidei vera p̄ria pbare conant̄. z falsitati quā intendūt nōnulla p̄a
 interponūt. Libri h̄o Labale seu Thalmudici docēt vera z illa in/
 tēdūt. qz fidei orthodoxe mysteria abscondita p̄palāt. licet interdū
 aliq̄ falsa z stulta intermiscēat. Nō sunt igit̄ h̄i libri appellandi p̄/
 prie heretici. neqz vt hereticoz libri. igni adijciēdi. Nū em̄ ex inten/
 tione veritati. illi falsitati adherēt. his in mēte p̄ se veritas aliūde
 falsitas. illis p̄ se falsitas inest. p̄ accidēs veritas. libri hereticoz sunt

Bb iij

LIBER I. CAP. III.

q̄ vna nobiscū z christū z ei⁹ p̄fitent publice nouū testamētū. libri
Thalmudici sōis vident. licet aliquo mō intus sint.

THEOLOGVS

Job. xxxij

S. j. Donec putabā vos aliqd̄ dicere p̄siderabā. At p̄dēnabit
te Capnionē os tuū. z nō ego. fateris em̄ in tuo p̄silio Thalmud
ipm̄ ex libris olim multoz Rabi collectū eē. Alio q̄q̄ loco di
cis. eūdē a iudeis post mortē Christi eē p̄positū. q̄ren⁹ eo melius
possent in suis disputatōibz. p̄ueris ad fidē iudeis resistere. Subi
dis etiā. hūc naturāl̄ eē credibile. eos q̄cqd̄ excogitare potuerūt
p̄scripsisse. q̄ meli⁹ se p̄ baptisatos possent defendere. Alio s̄o passū
affirmas. iudeos sua volumina sibūp̄sis emolūmēto z in sui fidei
tuitōem p̄didisse. Idq̄ in p̄mis si a christiano q̄piā ipugnarēt. Lō

Folio. lūj.

Fol. xliij. i fine

Folio. vj. fa. j

Sapiētie. vñ

Pic⁹ mirā. in
Thalmud

iteris insup̄ in eodē p̄silio. te legisse additōes dñi Burgēsis. in q̄
bus inuenisti q̄ Thalmudiste inq̄tū p̄nt̄ m̄t̄ doctrine christi (q̄
celestis z immaculata z incōtaminata est. repugnare eāq̄ deturpare.
Adducis postremo. in p̄ma tua declaratōe. argumētō. xxxij. Picū
Mirādulanū (quē plurimi facis) apte dicētē. doctrinā Thalmudicā
total̄ ab ip̄is hebreis. iā p̄ christianos pugnātibz eē p̄ficiā.

S. ij. Ut qd̄ ḡ nūc dicere nō erubescis libros Thalmudicos ve
rere. falstatē s̄o p̄ accidēs eis inesse. q̄s tñ p̄us in tuitōem iudaice
p̄fidei. p̄ catholicā fidē. z in christiane tandē doctrine oppugnatō
onē ac denigratōem. p̄ncipāl̄ excogitatos affirmasti. Cur igit̄ non
verere libros iudaice p̄fidie hereticoz p̄ferre libris. tāq̄ p̄ se verita
tem intēdētes (vbi hereticoz libri p̄ se falstatē inherēt) p̄ accūs s̄o
veritatē p̄tinētes. z ob id nō eē igni adijciendos sicut hereticoz li
bros. quū plerūq̄ heretici nō (vt tu falso existimas z p̄tinacit̄ effin
gis) p̄traria fidei p̄bare conent̄. s̄z pot̄ obsequiū sese deo p̄stare. et
nouā christiane religioni salutē afferre laborēt. atq̄ intendāt. libri
tñ eoz nō min⁹ ob id ip̄m̄ p̄burunt. vbi p̄tra libri Thalmudici ex
intēriore Christi doctrinā denigrare laborāt. Quem teip̄e facis mi
Capnionē. Uis ne tibi machera vel acutior. O q̄ fortit̄ atq̄ egre
gie tibi hāc gloriōsus ille atq̄ inuictus antistes p̄ter Petrus bru
tus veneris. Cathariensis ep̄us. q̄ p̄ductis p̄ pluribz in medium.
fed̄simis articulis. ad dños Vincētinos in hūc modū cōcludit.
Quāta sit Thalmudistarū p̄auitas. q̄tra infidelitas. q̄tra repug
nātia leḡ nature z institutōis diuine. fugit neminē. Quis nō cese
bit igit̄ Thalmud ip̄m̄ qd̄cūq̄ etiā sit. p̄ frustra lacerandū. ac vna
cū iudeis oibz pariter p̄burendū. hec ille. Uide itaq̄ Capnionē q̄
frivole. q̄z arroganter. in ecclesie scandalū. iudice p̄fidie libros.
ac sathane laudaris synagogam. Nihilomin⁹ tamē cepta tua p̄se
quere. Si erraueris ego te docebo.

Quāuis here
tici putēt se p̄
tare obsequiū
deo. nihilomi
n⁹ eoz libri cō
burunt.

Petr⁹ brut⁹ in
Thalmud.

LIBER I. CAP. III.

IOAN. REVCH. AD BE.

Præterea illos libros nō appellavi hereses. s; similitudinē apli de heresib; illis appuli bis libris

THEOLOGVS

S. iij. Usq; q̄ loq̄ris talia Capnion. 7 spūs ē multiplex s; mo/ nis oris tui. labia tua rīdebūt tibi. In cōsilio em̄ tuo Le Job. viij. sar; q̄stioni rīdēs defensionē nephādi Thalmud in s;bo apli p̄mi tus fundasti. Oportet hereses esse. Morq; in vim subsumptōnis sub eiusdem dicto sic adiecisti. Quāuis aut̄ recte loquendo iudei nō sunt heretici zc. tamē hic sub apli s;bis cōphendūtur. 7 ex his cōcludis iudeoz libros debere asseruari. Sicut at̄ iudeos dixisti hereticos. ita 7 eoz libros tales eē designas. alioq̄n 7 ridicule subsumes. 7 plus q̄ ridiculo dignū cōcluderes. Cur ḡ nūc nō vereris dicere. Ego Capnion nō appellavi libros illos hereses. ver; apli de heresib; illis similitudinē his libris appuli. ac si argumētū a sibi forma uer; q̄ disputādi loc; ē tot; extrinsec;. quū cōstet te. velut p̄ subsumptionē minoris extremitat; sub medio. argumētari voluisse. Eos ḡ libros s; nō hereticos dixisti. q̄ apls de heresib; locut; ē. Proce/ denec tū putes te solū hoīem. cū q̄ sapiētia moritura sit. Job. xij.

IOAN. REVCH. AD BE.

Et si eos hereses appellassem. nō atrox crimen fuisset. Sicut nā; q; om̄e qd̄ nō ē ex fide. etiā amor dei. pctm̄ esse dici p̄t. hoc ē nō me/ ritorū vite eterne. q̄ em̄ caret fide. caret 7 grā. 7 grā dei est vita eter/ na. Sic om̄is doctrina q̄ est sine fide nostra. heresis est. 7 licet infi/ delitas dicat queuis vera. nō tū sunt vera eterne salutis meritoria Est igitur sibi heresi. q; nō p̄ducit ad veram vitā. sine fide christi. Neq; est simile de libris hereticoz in fide nostra. 7 libris q̄ sunt ex/ tra fidem nostram. quos ecclesia tolerat. sicut nō est simile de Al/ chorān 7 libris Arrij aut Sabellij. hi em̄ sunt intus. alij foris. Quid aut̄ mihi cū is qui foris sunt inquit ap̄lus

GE. BENIG.

Si foris sunt. quid ergo tu qui intus es eosdem defendis

IOAN. REVCH.

Quemadmodū Socrates dixit. Unū scio. quia nihil scio. ita et ego hoc dūtaxat defendo. q; nō sunt eo modo offendendi. quia nostra nō interest sup̄primere ritus eoz qui foris sunt. nisi velimus eos cogere ad nostre legis obseruantia. vt aliqui consuluerūt 7 nō tolerare. quippe vt aiunt minus malū impune eis foret nō posse legem illicitam seruare q̄ libere tenere. Doctoz subtil' in. iij. dist. iij. in fine.

THEOLOGVS

S. iij. Attende mi Capnion 7 obstupefce. 7 suppone digitū ori tuo. Ostendā siq̄dē te ignorasse lucē. Ex q̄ em̄ doc/ Job. xxi.

LIBER I. CAP. III

Non valet. non
est vite merito
rui eterne. pin
de est heresis

Ps. iij.

Roma. p.

Lapnion i fe/
das labit ab/
surditates.

Proverb. ix.
Sctus Tho.
i. p. q. i. ar. v.

Lapnio voca
bula pfundit

Grammatica
Lapni. noua.

ps. viij.
Declaratōe p.
argumēto.

trina omnia absque christi fide existentem. heresim esse dicis. eo quod eterne vite non sit meritoria. Quid igitur dicis de veritatibus primorum principiorum iuris nature. deque conclusionibus immediate ad ea sequentibus. hec prout in lege et in euangelio. ut in decreti exordio apte scribitur. hec eadem olim impressa fuerunt mentibus philosophorum. iuxta illud psalmiste proponens. Multi dicunt nobis. quod ostendit nobis bona. Et rudentis. Signatum est super nos lumen vultus tui domine. Numquid veritates gentiliu philosophorum. legi et euangelio insertas. hereses esse dicis? ac per hoc in sacro euangelio hereses esse descriptas. philosophorum queque mentibus a primaveritate. hereses esse ipsas. Quis obsecro christianorum hac citra indignationem audire possit blasphemiam

S. V. Porro philosophi veritatem dei in iniusticia detinuerunt. Nam quod non tui est dei. manifestum est illis. deus enim illis manifestauit. ad Romanos. Si ergo ut (tu asseris Lapnion) ois doctrina que est sine fide nostra. heresis est. que quod notum est dei. heresis erit. hereses queque erunt que quod de illis deus manifestauit. Uides ne modo Lapnion in que fedas laberis. tu absurditates tui ineptias. affirmando doctrinas omnes. et synceras philosophorum veritates tam morales quam mathematicas. certissimas que de scias esse hereses

S. VI. Profecto mirandum et illud est. que te firmas et que moueris ridit cuius. Costat enim ad hereseos officium atque naturam pertinere. non solum ad vitam eternam non producere (alioquin infusa peccatoris fides heresis foret) verum etiam id quod nature ipsius est proprium. a vita eterna ante prospectum abducere. Tales autem non sunt philosophice doctrine. que diuine philosophie iugiter ancillat. De quibus puerbiorum. ix. plures ita scriptum esse dicunt. Sapientia edificauit sibi domum. et misit acillas suas. ut voca

S. VII. Argumētari igitur modo Lapnion ut (ret ad arcem etc. nunc sequitur. nihil aliud est quam delirare ac mente captum esse Infidelium doctrina quis vera dicere sillis est heresi. quia non producit ad vitam eternam. que ois doctrina que est sine fide nostra. heresis est. Etenim quod hoc aliud est quam pro solo tuo arbitrio atque libidine inani. ac nulla tandem

vocabuli ratione habita. doctrinas confundere. vocabulis etiam tortuose turpiterque abuti. quemadmodum et tuipse Lapnion in tuo psillio (non absque iniuria) et id quod de ex sacro (quod magis est) euangelio malignos eos canes iudeos. non modo Romani verum et sacri Romani imperii ciues. per

tulisti. quod postea enormiter satis exponendo per ciues voluisti intelligere subiectos. que quod de exponendi genere et porcos et asinos. ac reliqua eadem pecora capi. sacro romano imperio ciues ascribere posses. Juxta illud prophete. Dia subiecisti sub pedibus eius etc. Alio ite loco tui consilij (cui postea nomen Speculū oculare) malignos rabidosque canes iudeos paratiores esse affirmasti nobis fuisse que dānū (id quod pueri ois no pnegant) inferre. et postea nescio que id vesania exponendo. dixisti

Seruire. id est bellum non inferre. Bella profecto apud tantū poe tam hec est grammatica.

LIBER I. CAP. III.

S. viii. Nunc autē ad doctrinā Thalmudicāz nostrā redeat oratio. Tu Capnion ex eo. q̄ neq̄ Thalmudica. neq̄ aqua tinctorū doctrina ad regna celestia pducit (q̄ pfecto silu- do prius negatiua est & valde extrinseca) declarare vis. Thalmudi- cos libros esse hereses. cur autē nō potius eos declarasti hereses. ex his que intrinsec⁹ seu ad intra p̄tinent ad naturā heresis. Receptū em̄ legē Thalmudiste sibi diuinit⁹ pmulgatā. quā nō min⁹ p̄fessi sunt q̄ nos fideles eam p̄fitemur. q̄q̄ etiā aqua tincti hereti- ci sunt. p̄fessi. legi autē diuinit⁹ date nō min⁹ p̄trauenit Thalmudi- staz doctrina. q̄ baptisatorū hereticorū euāgelio diuinit⁹ pmulga- to. Nūquid ex eo q̄ pene iuris canonici solos baptisatos concer- nūt hereticos. O Capnion capnion putabis ne coram dei iudicio (id qd̄ infallibile est) Thalmudistas ipos penas hereticorū euasū- ros & ac si nomen & pfecta heresis rō a solis christianis inuenta sit sub eisdē dūtatur latitet. itemq̄ ac si ante christi aduentū nullus in lege iudaica rept⁹ fuerit fm̄ absolutā rōnem hereticus. Profecto longe secus sentūt egregi⁹ ille doctor. dñs Jacobo de placētia chri- stopolitan⁹ Eps. in suis declaratiōib⁹. q̄ deductis multis heresib⁹ scri- bāz & phariseorū. quas christ⁹ eiusq̄ p̄cursor Joānes reprobarūt tā q̄ doctrinā hereticā & fermentū corruptiuū legis & p̄phetaz. Cō- cludit doctrinā Thalmudicā originē traxisse ex secta scribarum et phariseorū. eāq̄ a christo cōdenatā. p̄inde & vere esse hereticā. q̄ tol- lit totā veritatē finēq̄ in lege & p̄phetis intentū & expectatū. Vi- des te inspiciter locutū ea q̄ supra modū excedūt scientiā tuā. Ca- ueto p̄inde ne alie tenebre imineant.

IOAN. REV. AD GE. BE.

Sed quousq̄ eos toleramus etiā libros quib⁹ se tenent tolerare debemus

THEOLOGVS

S. ix. Dic faciē tuā Capnion nimis operuit caligo. ita q̄ lon- ge a via aberraueris veritatis. Cōstat em̄ credere volūta- riuū esse. Quare etiā iudei ecclie nō sic subsunt. vt eis possit inuitis fidē infundere. aut ad fidē p̄pellere. p̄fessionē. Nā infelicē hoc ple- riq̄ sortit⁹ exitū. fidei scz christiane p̄fessionē. Tolerat ḡ ecclia inte- riorē eorū p̄fidia. q̄ diu iter nos absq̄ creatoris nr̄i iniuria p̄uersan- tur. At p̄uersi eorū libri q̄ sunt exteriora arma sue interioris seu in- terne malignitatis atq̄ p̄fidie. subsunt potestati p̄ncipū & ecclie. Et qm̄ p̄ eos Christi saluatoris nostri doctrinā (vt supra dictum est) deturpare conant. sacras scripturas deprauāt ac plane corrupūt iudaicā simplicitatē in sua p̄uersitate referuāt obstinatā. Si ḡ fm̄ dispositiōem iuris de iudeis ca. vltimo. & sententiā diui Aquinatis se- cūda sc̄de. q. x. ar. x. ecclia p̄t de iudeorū bonis disponere. cuz sint ser- ui eiusdē. Cur obsecro tu (neq̄ dū timens neq̄ hoies) idipsum de

Thalmudiste heretici p̄t vere dici

Doctria tha- mudica orta ē ex secta phari- seorum Est heretica

Job. xlii.

Job. ij.

Deiu. ca. vlt. Sc̄is Tho.

Ec i.

LIBER I. CAP. V.

Job. xxxix.
Job. iij.

peruersis eoz ac p̄sentissimi veneni libris negare laboras? Manum
igit̄ tuā pone sup os tuū. Lōceptū em̄ pro te sermonē Benignus
tenere longius nō poterit.

G. BENIG. AD IO. R.

Libros Talmudicos nō mō tu. cui nō mediocrē adhibeo fides
sed oēs nostri illā linguā sciētes. vt Nico. & ly. Burgen. & ceteri nul
latenus exterminādos. s; poti⁹ p̄ modo & vtilitate christianozū
p̄seruādos eē censuere. soli illi⁹ sermonis ignari tumultuosuz vul
gus sectātes. p̄tra illos inuehūtur libros. graculozū more nescien
tes qd̄ promāt. & vocē p̄p̄riā ignorātes. Ego cui parū est illi⁹ lin
gue. vestrā. hoc est Ni. & ly. et Burgen. & tuā in hac re complector
sententiam

THEOLOGVS

Aristo. i rhe.
Job. xxxij.

S. X. Si phus es Benigne. nō te p̄terit qz passiones sunt fm̄
quos hoīes aliter & aliter se habēt ad iudicia. Et qz tu vis
Lapnionē apparere iustū. inde absqz scia pro p̄silio suo zelas. hinc
falsa aut dubia p̄ certis narras. & amasio tua nō mediocrē habes fi
dē. Uide Nicolānū lyzanū. Burgēsem. libros Talmudicos nul
laten⁹ extirpādos censuisse. in eoz scriptis nō inuenit̄. Quare iur
ta regulā diui. Hieronymi. eadē facilitate p̄tēnit̄ q̄ astruit̄.

Hieronym⁹ i
omelia

Benig. Cap
moni p̄trari⁹
Raymūd⁹ Al
fonfus Petr⁹
nigri.

S. XI. Porro falsum est qd̄ dicis Benigne. hebraici sermonis
dūtaxat ignaros. graculozū more nesciētes qd̄ pmāt. in
uehi in illos libros. In hoc certe nō tibi ad stipulat tu⁹ Lapnion
q̄ in suo p̄silio affirmat Raymūdū. Alfonsuz. Burgēsem. & Petr⁹
nigri asserere multa feda & auditu horrenda in Talmud p̄tineri.
quos qd̄ auctores i hebraica lingua natos. alitos. atqz educatos.
eiusdēqz peritissimos fuisse. nemo nō affirmat. Nō igitur posthac
suscipias Benigne vocē mendaciū. nec iūgas manū tuā. vt habet
Erodi ca. xxij. vt p̄ impio dicas falsum testimoniū. leuiter locu
tus es. & ceteros q̄ inferiores tui nō sunt irrifisti. qz q̄tū in te ē tuū
euacuasti timorem.

Job. xxxix. et
rv.

¶ Caplm. v. recitās s̄ba aduersarij. eaqz fm̄ diuersas clau
sulas distinguit & explanat

BENIG AD REVCH G. AD IO. R.

¶ Verū male sonat in auribz meis. q̄ illa christi verba Joannis. v.
Scrutamini scripturas. qz vos putatis in ip̄is vitā eternā habere
et ille testimoniū phibent de me. sint de libris qui sunt i Talmud
collecti intelligenda

THEOLOGVS

Job. xxxvi.

Pr̄ia clausula

S. I. Sustine me paululū & indicabo tibi Benigne q̄ sint sup q̄
bus p̄certam⁹ Lapnionis s̄ba. que eluo p̄silio fidelr̄ affere
mus. & quo facilins & penitioze intuitu videant̄ in certas clausu
las distinguentes quaz Pr̄ima in hac resonat verba Ulteri⁹
loquit̄ d̄s in p̄notatis verbis. in q̄tum putatis in eisdem scriptu